

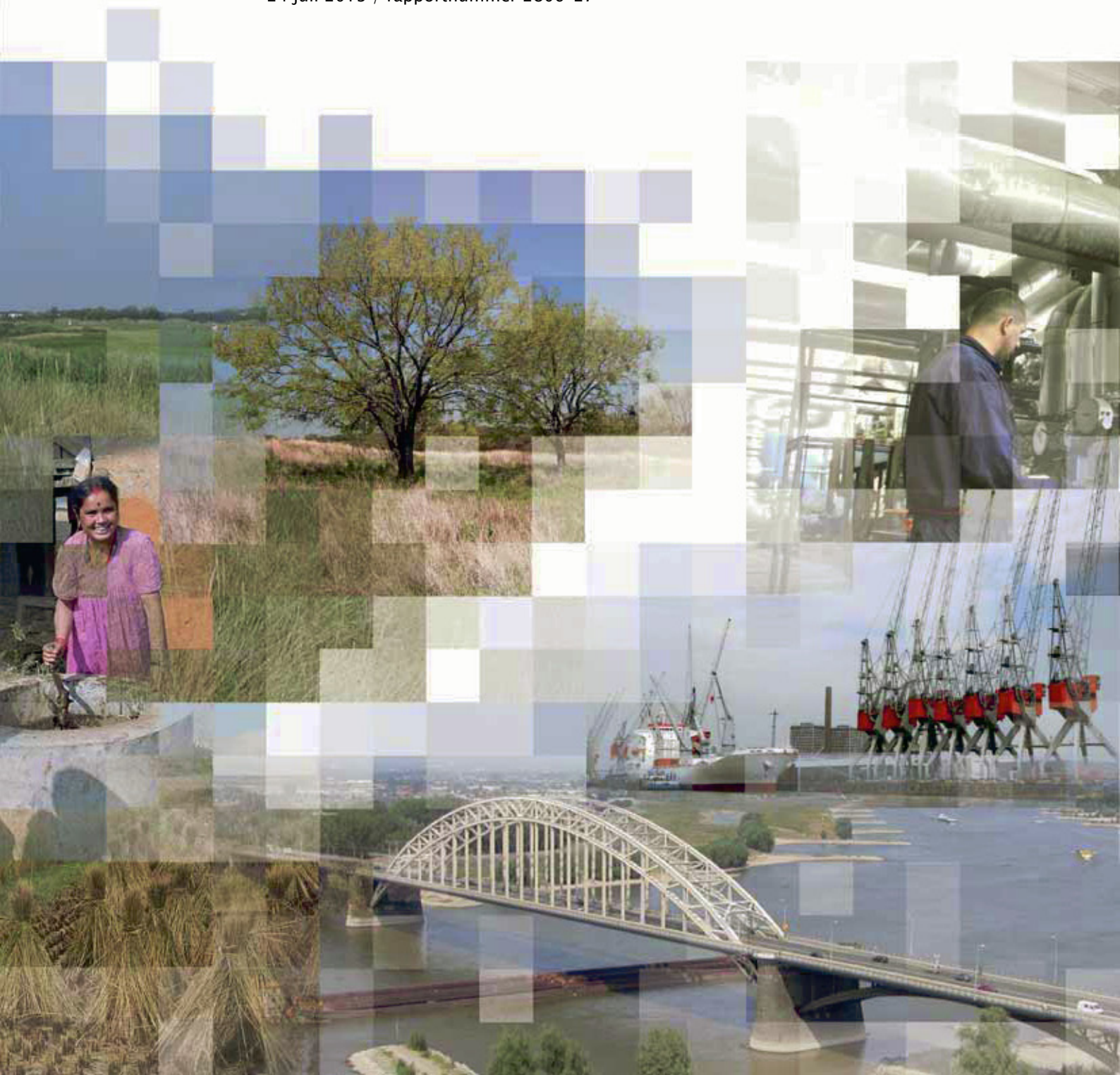


Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan buitengebied Menterwolde

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

24 juli 2013 / rapportnummer 2806-27



1. Oordeel over het MER

De gemeente Menterwolde is voornemens het bestemmingsplan “Buitengebied” vast te stellen. Omdat dit plan kaderstellend is voor toekomstige m.e.r.–(beoordelings)plichtige activiteiten en omdat een Passende beoordeling is opgesteld vanwege mogelijke effecten op Natura 2000–gebieden, wordt voor het bestemmingsplan een plan–m.e.r.–procedure doorlopen. Bevoegd gezag voor deze procedure is de gemeenteraad van Menterwolde. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna de Commissie)¹ zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

In het MER wordt op een overzichtelijke wijze inzicht gegeven in de milieugevolgen van de uitgewerkte alternatieven. De Commissie signaleert bij toetsing van het MER echter enkele tekortkomingen in de informatie. Het gaat om informatie die zij essentieel acht voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan “Buitengebied”. Het gaat om de volgende tekortkomingen:

- *Gevolgen voor Natura 2000–gebieden*: De Commissie signaleert dat in het MER een onderbouwing ontbreekt van de gevolgen van het worst case scenario (het alternatief extra schaalvergroting) voor Natura 2000–gebieden in Nederland en Duitsland, waaruit blijkt dat het plan niet leidt tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van deze gebieden. Er ontbreekt een beschrijving van de werking van de mogelijke maatregelen, inzicht in de effectiviteit van deze maatregelen en inzicht in de wijze van borging van de maatregelen.
- *Gevolgen voor het landschap en de daaraan verbonden natuurwaarden*: in het MER ontbreekt een beschrijving van de gevolgen van de uitbreidingen van bouwvlakken tot 3 ha van grondgebonden agrarische bedrijven voor het landschap in gebieden met een kleinschalig karakter. Tevens ontbreekt een beeld van de aan het landschap verbonden natuurwaarden.

De Commissie adviseert voornoemde tekortkomingen aan te vullen voordat het besluit over het bestemmingsplan wordt genomen. In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en in hoofdstuk 3 geeft ze een aandachtspunt voor het vervolgtraject.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Gevolgen voor Natura 2000–gebieden

Het nieuwe bestemmingsplan maakt het voor grondgebonden agrarische bedrijven mogelijk om tot 1,5 ha in de linten (de “gele gebieden”) uit te breiden, tot 2 ha in de landbouwkerngebieden (de “groene gebieden”) en tot 3 ha voor maximaal 10 bedrijven eveneens in de landbouwkerngebieden.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder ‘Advisering’ of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

Op 25 april 2013 is een wijziging van artikel 19kd Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De gemeente Menterwolde heeft de Commissie verzocht de toename van de stikstofdepositie te beoordelen op de wijze die voor de wetswijziging gebruikelijk was; hetgeen aansluit bij de beantwoording van de staatssecretaris van het ministerie van Economische Zaken op de door de Commissie gestelde vragen over deze wetswijziging.

Uit het MER blijkt dat het plan, indien vastgesteld zonder maatregelen die zien op het voorkomen van stikstofdepositie, vergeleken met de huidige feitelijke situatie, significante negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden niet uitsluit (blz. 76 en 77). In het MER zijn vervolgens maatregelen opgenomen die *“denkbaar zijn om de depositie van stikstof te voorkomen, te reduceren of de effecten daarvan te minimaliseren”* (blz. 106 t/m 109). Één van de maatregelen betreft het opnemen van een voorwaardelijke verplichting in de planregels.

De Commissie is van mening dat de volgende aspecten niet duidelijk of niet voldoende zijn uitgewerkt:

- het is onduidelijk welke peildatum/referentie wordt gehanteerd bij de voorwaardelijke verplichting in artikel 47.1, lid h, die een toename van de depositie beoogd uit te sluiten;
- het is onduidelijk in welke mate binnen de bestaande bouwblokken van grondgebonden veehouderijen ruimte is voor uitbreiding van het veebestand;
- een verwijzing naar de maatregel “saldering individuele bedrijven” is niet voldoende. *Hoe* leidt toepassing van saldering tot het voorkomen van toename van depositie?;
- de beschrijvingen van de maatregelen “emissiearme stallen”, “beweiding” en “eiwitarm voeren” bieden geen zicht op de mate waarin deze reeds worden toegepast bij bedrijven dan wel de mate waarin deze kunnen worden toegepast bij de individuele veehouderij dan wel de wijze waarop de gemeente hier actief in zou kunnen sturen.

Indien hetgeen het bestemmingsplan mogelijk maakt (inclusief flexibiliteitsbepalingen) leidt tot aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden, zal een uitvoerbaar alternatief ontwikkeld moeten worden.

Teneinde aannemelijk te maken dat er geen aantasting van natuurlijke kenmerken zal optreden, adviseert de Commissie om in een aanvulling op het MER a) een beschrijving op te nemen van de uitbreidingsruimte binnen bestaande en in het plan opnieuw toegekende bouwblokken en die informatie te betrekken bij de berekening van de depositie op Natura 2000-gebieden en b) navolgbaar in beeld te brengen *hoe* toename van de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden wordt voorkomen. Deze informatie kan door middel van een alternatief worden uitgewerkt.

2.2 Landschap en de daaraan verbonden natuurwaarden

Het nieuwe bestemmingsplan maakt het als gezegd voor grondgebonden agrarische bedrijven mogelijk om tot 1,5 ha in de linten (de “gele gebieden”) uit te breiden, tot 2 ha in de landbouwkerngebieden (de “groene gebieden”) en tot 3 ha voor maximaal 10 bedrijven eveneens in de landbouwkerngebieden. De landbouwkerngebieden liggen onder meer in delen van het buitengebied van de gemeente Menterwolde die een kleinschalig karakter hebben, zoals bijvoorbeeld rond het buurtschap Stootshorn.

In het MER is voor wat betreft de gevolgen van deze uitbreidingen tot 3 ha (het alternatief extra schaalvergroting) voor het aspect “Landschappelijke en cultuurhistorisch waardevolle structuren” aangegeven (blz. 61): *“in gebieden met een kleinschaliger karakter, brengt schaalvergroting tot 3 ha het verdwijnen van landschapselementen met zich mee. Ook sluit een omvang van 3 ha niet goed aan bij de omvang van de huidige erven en de doorzichten die in dit kleinschalige landschap bestaan. Het alternatief extra schaalvergroting wordt op dit punt negatief beoordeeld (-)”*.

De Commissie constateert verder dat in het MER voor het aspect “Openheid” geen beschrijving is opgenomen van de gevolgen van de uitbreidingen tot 3 ha in de gebieden met een kleinschalig karakter.

Daarnaast constateert de Commissie dat hoewel in het MER (blz. 73) bij het aspect Ecologie beschreven staat dat er *“veel gegevens over met name vogels beschikbaar zijn”*, deze gegevens niet in het MER zijn opgenomen. Daardoor is onvoldoende inzicht in de mate waarin het alternatief extra schaalvergroting negatieve gevolgen heeft voor akkervogelkerngebieden en negatief tot neutrale gevolgen heeft voor de beschermde soorten op grond van de Flora- en faunawet (blz. 77 en 78).

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER de gevolgen in kaart te brengen van de maximaal 10 uitbreidingen tot 3 ha van bouwvlakken van agrarische grondgebonden bedrijven in de landbouwkerngebieden (de “groene gebieden”), voor het landschap met een kleinschalig karakter. Daarnaast adviseert de Commissie om de aan het landschap verbonden natuurwaarden in beeld te brengen. De Commissie adviseert om die inzichten vervolgens te betrekken bij de besluitvorming.

3. Aanbeveling voor het vervolgproces

De opmerking hierna heeft geen betrekking op een essentiële tekortkoming. De Commissie hoopt met onderstaande aanbeveling een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

3.1 Definitie grondgebonden agrarische bedrijvigheid

In het plan-MER is in het kader op bladzijde 38 een definitie van grondgebonden agrarische bedrijvigheid gegeven. Gesteld wordt dat *“Grondgebonden betekent in dit geval dat een bedrijf voldoende grond heeft om het veevoer in hoofdzaak kan worden betrokken van eigen of gepacht land en dat de geproduceerde mest op deze gronden kan worden toegepast”*.

Het bevoegd gezag heeft desgevraagd toegelicht dat er geen relatie tussen het bedrijf en de locatie van de gronden is vastgelegd. Overigens is in de planregels bij de beschrijving van dit begrip eveneens geen relatie tussen het bedrijf en de locatie van de gronden vastgelegd. Een bedrijf zou dan ook kunnen beschikken over grond in een andere provincie, of zelfs in een ander land om te voldoen aan deze definitie. Hierdoor zouden de uitbreidingsmogelijkheden voor grondgebonden bedrijven op meer bedrijven van toepassing kunnen zijn dan wordt beoogd. Daarmee zouden de milieueffecten van uitbreidingen van “grondgebonden” bedrijven in dit MER onderschat kunnen worden.

- De Commissie beveelt aan de in het MER gebruikte definitie meer aan te scherpen tot wat de bedoeling is, bijvoorbeeld door een straal rond het bedrijf in de definitie op te nemen waarbinnen de gronden zich grotendeels moeten bevinden, zodat de milieueffecten van bestaande en nieuwe grondgebonden bedrijven beter in beeld kunnen worden gebracht.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Menterwolde

Bevoegd gezag: gemeenteraad van de gemeente Menterwolde

Besluit: vaststellen of wijzigen van

Categorie Besluit m.e.r.: plan-m.e.r. vanwege Passende beoordeling en kaderstelling voor categorie C14 en D14

Activiteit: de gemeente Menterwolde herzielt haar bestemmingsplan buitengebied

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER in de Staatscourant, het Dagblad van het noorden en de Tussenklappen d.d. 19 juni 2013

ter inzage legging MER: 20 juni t/m 1 augustus 2013

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 26 april 2013

toetsingsadvies uitgebracht: 24 juli 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

Ing. R.H. Schokker

Drs. J. Schuurman (secretaris)

Drs.ing. F. ten Thij

Ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Omdat de Commissie niet is geraadpleegd bij de voorbereiding op het MER heeft ze een locatiebezoek afgelegd om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- planMER Buitengebied Menterwolde (12 juni 2013)
- Berekening stikstofdepositie (16 april 2013)
- Passende Beoordeling (23 april 2013)
- Onderzoek geuremissie veehouderijen (16 april 2013)
- Ontwerpbestemmingsplan (12 juni 2013)

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Bestemmingsplan buitengebied Menterwolde

ISBN: 978-90-421-3816-2



Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

